

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

30 maart 2006

VERSLAG

– van het Rekenhof –

over de Europese Unie en de Vlaamse Gemeenschap: een verkenning

GEDACHTEWISSELING

VERSLAG

**namens de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
uitgebracht door mevrouw Miet Smet**

Samenstelling van de subcommissie:

Voorzitter: de heer Jos De Meyer.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Frans Wymeersch;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Tinne Rombouts;

de heren Karlos Callens, Jul Van Aperen;

de heer Jacky Maes, mevrouw Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

de heer Jef Tavernier;

de heer Mark Demesmaeker.

Zie:

37-A (2005-2006)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
I. Inleiding.....	4
II. Toelichting	5
III. Vragen en opmerkingen van de leden	8
IV. Antwoord van het Rekenhof	9

DAMES EN HEREN,

Op 7 maart 2006 besprak de Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid het Verslag van het Rekenhof over de Europese Unie en de Vlaamse Gemeenschap: een verkenning (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 37-A/1*). De leden van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme werden uitgenodigd om de vergadering bij te wonen.

De inleidende uiteenzetting werd verzorgd door de heer Jos Beckers, raadsheer bij het Rekenhof. Mevrouw Christine Vandekerckhove, eerste-auditeur-revisor, gaf toelichting bij het verslag en de heer Patrick Bekaert, auditeur, antwoordde op de vragen.

I. INLEIDING

De heer Jos Beckers, raadsheer bij het Rekenhof: Het is de eerste maal dat het Rekenhof een alomvattend rapport over Europese aangelegenheden heeft gemaakt ten behoeve van het Vlaams Parlement. Om dat verslag te situeren, wil ik graag het belang aanduiden van de Europese materie voor het Vlaams Parlement.

De Europese materie evolueert van dag tot dag. De Europese Unie gaat steeds verder met een aantal initiatieven. Zo heeft Europees Commissaris Kallas een aantal transparantie-initiatieven (TI's) genomen, met het oog op transparantie in alle gebieden van de Unie, vooral dan op het financiële en het budgettaire vlak. Openheid voor iedereen is het hoofddoel, maar daardoor kunnen ook de nationale rekenkamers veel gemakkelijker aan de juiste informatie geraken. Ook de 'road map' van de Europese Commissie is heel belangrijk. De Europese Commissie wil een positieve 'Déclaration d'Assurance' (DAS) of 'Statement of Assurance' (SOA) krijgen van de Europese Rekenkamer. Bij de tien laatste DAS'en heeft ze nog geen positieve verklaring gekregen en ze doet er alles aan om van de Europese Rekenkamer een positief oordeel over haar budgettaire beleid te krijgen. De 'road map' die de Commissie vorig jaar heeft gemaakt, is einde 2005 niet helemaal door de raad van ministers goedgekeurd. Een aantal weken geleden heeft ze een 'road map bis' gemaakt.

De Europese Rekenkamer is een heel belangrijke speler geworden. Ze bestaat nu meer dan 25 jaar en levert

elk jaar in november in haar jaarverslag een DAS af. Ze controleert ter plaatse ook hoe bijvoorbeeld de Vlaamse Gemeenschap omgaat met het Europese geld. Als Rekenhof moeten we krachtens het Verdrag met de Europese Rekenkamer samenwerken bij haar bezoeken en audits in ons land en haar vergezellen bij het onderzoek. De Europese Rekenkamer houdt ook de redenering aan van de 60- tot 70-percentbesteding van Europese gelden in de lidstaten. Met 600 personeelsleden kan ze onmogelijk heel het Europese budget controleren. Bijgevolg, en vermits de uitgavenstroom voor 60 tot 70 percent gebeurt in en door de lidstaten, via hun beheers- en controlesystemen, is samenwerking met de nationale rekenkamers nodig. In het Verdrag staat wel dat de nationale rekenkamers hun onafhankelijkheid tegenover de Europese Rekenkamer behouden: nationale rekenkamers zijn geen onderaannemer van de Europese Rekenkamer.

De samenwerking met de Europese Rekenkamer verloopt over het algemeen zeer goed maar brengt wel een stroom van vergaderingen teweeg. Ten eerste is er het Contactcomité tussen de voorzitters van de 25 nationale rekenkamers en de Europese Rekenkamer. Vorig jaar heeft dat comité in Stockholm een 'mission statement' aangenomen, waarbij het accent gelegd wordt op samenwerking. Die wordt ook uitgedrukt in een systeem van verbindingsagenten: elk van de 25 rekenkamers heeft een verbindingsagent met de Europese Rekenkamer. Die verbindingsagenten hebben op hun beurt een aantal werkgroepen om concreet uitdrukking te geven aan onderzoek. Bijvoorbeeld in verband met structuurfondsen is er een werkgroep die jaarlijks een onderzoek doet over een gezamenlijk thema of een 'joint audit' organiseert in de verschillende landen. Er zijn ook werkgroepen over btw, overheidsopdrachten en, op initiatief van de Nederlandse Rekenkamer, het 'EU Trend Report'. Doel van dat laatste is dat alle 25 nationale rekenkamers jaarlijks een aantal Europese verslagen zouden publiceren. Het verslag dat vandaag voorligt, is er daar een van. In het totaal bestaan er zeven werkgroepen maar het Belgische Rekenhof maakt niet van alle zeven deel uit. We zijn wel lid van de werkgroepen btw, overheidsopdrachten en 'EU Trend Report'.

De invloed van de rekenkamers van de tien nieuwe lidstaten is merkbaar: ze creëren een nieuwe atmosfeer in de vergaderingen. Allen beheersen de nieuwste audittechnieken en zijn geschoold door de Britse 'National Audit Office' (NAO). In die zin zijn ze zeer vooruitstrevend en minder gehinderd door het verleden dan bijvoorbeeld ons Rekenhof.

De Europese Commissie benadrukt de doelstelling om een positieve DAS of verklaring van de Europese Rekenkamer te krijgen. Dat speelt een rol bij de besprekingen tussen de 25 rekenkamers. Bepaalde rekenkamers willen immers verder gaan in de samenwerking met de Europese Rekenkamer. Er zijn er zelfs die in de plaats willen treden van de Europese Rekenkamer en zelf DAS-steekproeven willen nemen. Op basis van een gemeenschappelijke methodologie zijn we daar zelf niet tegen.

Het Rekenhof is lid van de Trend Report-werkgroep. In de Nederlandse kamer is beslist niet alleen deel te nemen aan de werkgroep, maar ook de verbintenis aan te gaan mee te werken aan verslagen door nationale rekenkamers over Europese thema's. Vandaag ziet u er het eerste resultaat van. Een ander aspect van die beslissing is dat het Rekenhof jaarlijks, in de maand december, een Europees verslag over een bepaald thema zal uitbrengen. Het eerste verslag is algemeen en ook in 2006 zal het verslag algemeen zijn en handelen over de andere stromen van Europese gelden in de Vlaamse Gemeenschap. Vanaf 2007 zal het Rekenhof een meer specifiek Europees thema in de Vlaamse Gemeenschap behandelen.

II. TOELICHTING

Mevrouw Christine Vandekerckhove, eerste-auditeur-revisor bij het Rekenhof: De eerste editie wil dus een basis leggen en bevat daarom veel beschrijvende informatie, maar toch bevat het een aantal mogelijke verbeterpunten. De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid kreeg het rapport op 23 augustus 2005. Zijn antwoord van 3 oktober 2005 is in het rapport opgenomen.

Het eerste rapportdeel geeft een overzicht van de institutionele organisatie van de EU, de ontvangsten, uitgaven en begrotingsprocessen. Ook komen de ontwikkelingen aan bod op het gebied van financieel management. Daarbuiten geeft dit deel een beeld van de Europese rol van het Vlaams Parlement, de Vlaamse ministers, de Vlaamse vertegenwoordiging in het Europees Parlement en in het Comité van de Regio's, en de rekenkamers. Het tweede en derde deel omvatten als Europees thema het financiële management van de structuurfondsgelden in Vlaanderen. Het rapport sluit af met een aantal aanbevelingen en de reactie van de minister daarop.

Over het eerste deel zal ik het hier maar kort hebben. Ik zal mij beperken tot het verbeterpunt dat

zich situeert in de doorstroming van Commissievoorstellen van verordeningen en richtlijnen naar het Vlaams Parlement, dat bevoegd is daarover adviezen uit te brengen aan de Vlaamse Regering. Voor die doorstroming is een procedure uitgewerkt, maar de betrokken administraties pasten die tot vandaag nauwelijks toe. Sinds 2005 bezorgt de Vlaamse Regering het Vlaams Parlement wel zesmaandelijks een overzicht van relevante EU-dossiers (Vlaamse vinger aan de Europese pols).

Om de sociaal-economische cohesie tussen de regio's van de Unie te bevorderen, heeft de Europese Commissie structuurfondsen in het leven geroepen: het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF), het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, afdeling Oriëntatie (EOGFL) en het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV). Het principe is dat de lidstaten aanvullend financieren en samenwerken met de Europese Commissie. De lidstaten nemen daarbij het initiatief.

Een structuurfondsverordening heeft voor de periode 2000-2006 drie prioritaire interventiedoelstellingen voorgeschreven. Doelstelling 1 beoogt de ontwikkeling en de structurele aanpassing van regio's met een ontwikkelingsachterstand. Twee derde van de structuurmaatregelen heeft op die doelstelling betrekking. Doelstelling 2 betreft de ondersteuning van de sociaal-economische omschakeling van gebieden in structurele moeilijkheden. Doelstelling 3 slaat op alle acties om de menselijke hulpbronnen te ontwikkelen.

De Europese Unie heeft ook vier speciale programma's opgezet, de zogenaamde communautaire initiatieven, om gezamenlijke oplossingen te vinden voor problemen die zich overal in Europa voordoen. Het gaat voor de periode 2000-2006 om INTERREG III, LEADER+, EQUAL en URBAN II. Voor die programma's neemt Europa zelf het initiatief. Elke financiering ervan verloopt langs de genoemde fondsen.

De bijstand uit de structuurfondsen naar alle EU-lidstaten bedraagt voor de periode 2000-2006 ongeveer 195 miljard euro: 69,7 percent daarvan gaat naar doelstelling 1; 11,5 percent naar doelstelling 2; 12,3 percent naar doelstelling 3; 0,5 percent naar het FIOV buiten doelstelling 1 en 5,35 percent naar communautaire initiatieven. Slechts 0,65 percent gaat naar innovatieve acties en technische bijstand.

Voor elke maatregel is een beheersautoriteit in de lidstaat verantwoordelijk voor de uitvoering. Daarnaast is er ook een betalingsautoriteit, die de betalingsaanvragen moet opstellen en verzenden en de betalingen van de Commissie ontvangt. Tot slot bewaken toezichtcomités de doeltreffendheid en kwaliteit van de structuurmaatregelen. De Commissie verifieert zelf de doeltreffendheid van de controleregelingen bij de beheersautoriteiten en de betaalorganen.

De Europese Rekenkamer onderzocht in 2003 de werking van de toezichtsystemen en -controles bij de Commissie en in de lidstaten. Ze stelde leemtes vast in de naleving van de voorschriften voor de toewijzing en scheiding van functies, de controles door de beheerders, de externe controles en de uitgavendeclaraties. Bij ernstige gebreken moet de Commissie volgens de Rekenkamer gebruik maken van de mogelijkheid betalingen op te schorten.

Vooraf bij de onderliggende verrichtingen bij gedeeld beheer stelt de Europese Rekenkamer in haar DAS-verklaring traditioneel veel fouten vast. De Europese Commissie wil voor de toekomst daarom het kader en de bevoegdheidsverdeling tussen lidstaten en Commissie duidelijk definiëren.

In Vlaanderen spelen drie structuurfondsen een rol: het ESF, het EFRO en het FIOV. Het EFRO subsidieert de ontwikkelingsacties in erkende probleemgebieden. Het ESF wil bijdragen tot de optimale benutting van het menselijke potentieel. Het FIOV is gericht op projecten in de visserij- en aquicultuursector. De toekenning van steun is verbonden aan de drie prioritaire doelstellingen. Regio's die voorheen steun kregen maar nu niet meer worden erkend, komen in aanmerking voor een overgangsregeling, de zogenaamde 'phasing out'. In Vlaanderen zijn er vier erkende regio's voor doelstelling 2-programma's: Limburg, Antwerpen, Kust en Oost-Vlaanderen. Het grootste gedeelte van de Europese steun in die programma's komt uit het EFRO. Het ESF participeert in alle doelstelling 2-programma's, behalve in dat van Oost-Vlaanderen. Alle programma's hebben ook een 'phasing out', die echter nooit in ESF-steun voorziet. Het Vlaamse programma doelstelling 3 is gestructureerd volgens een aantal zwaartepunten, die een afspiegeling zijn van de vier pijlers van de Europese werkgelegenheidsstrategie. Dat programma is betrokken op heel Vlaanderen.

Voor het beheer van de Vlaamse ESF-programma's, werd het ESF-agentschap, als beheersauto-

riteit voor doelstelling 3-programma's in het leven geroepen, een vzw van publiekrechtelijke aard. Door dat statuut, tussen vzw en publiekrechtelijke instelling, ontsnapt het agentschap aan de controle door de Controleur der Vastleggingen en het Rekenhof. Voor alle Vlaamse doelstelling 2-programma's is de administratie Economie de beheersautoriteit. Voor het FIOV is het de administratie Land- en Tuinbouw. Voor het EFRO en het ESF zijn respectievelijk de administratie Economie en het ESF-agentschap betalingsautoriteit. Voor het FIOV is dat de administratie Land- en Tuinbouw.

Elk programma in doelstelling 3 heeft ook een monitoringcomité, soms comité van toezicht genoemd. Dat bepaalt de algemene strategie en voert het globale toezicht. Een managementcomité beslist tenslotte over de toekenning van de Europese steun aan concrete individuele projecten op grond van objectieve selectiecriteria.

De Europese Commissie heeft in haar jaarverslag 2003 over structuurfondsen geoordeeld dat de vier programma's in doelstelling 2 voor het Vlaamse Gewest hun kruissnelheid hebben bereikt en op een bevredigende wijze evolueren. Voor de programma's in doelstelling 3 zouden de verschillende prioriteiten een voldoende aanwending vertonen. Bij het FIOV zou de vooruitgang van de implementatie algemeen voor Europa nogal traag zijn.

Voor de coördinatie van de audit op de structuurfondsen, droeg de structuurfondsverordening de lidstaten op met de Commissie bilaterale bestuursrechtelijke regelingen te treffen. Voor Vlaanderen is die er echter nog niet.

De controle van de structuurfondsprogramma's verloopt in vier trappen. Eerst controleert de beheersautoriteit de projectuitgaven en -realisatie. Dat omvat de controle op stukken. De tweede trap is de zogenaamde 5 percent-controle: vóór de afsluiting van elk programma moet een onafhankelijke instantie ten minste 5 percent van de totale subsidiabele uitgaven gecontroleerd hebben. Het Vlaamse Gewest heeft de steekproefcontroles voor de doelstelling 2-programma's van het EFRO uitbesteed aan een extern privé-auditbureau. Het bestek vermeldt echter niet dat andere controle-entiteiten inzage kunnen hebben in de werkpapieren. De inspectiedienst van de administratie Werkgelegenheid doet de steekproefcontrole op het ESF en de cel Inspectie en Audit van de administratie Land- en Tuinbouw op het FIOV. De derde

trap is de Interne Audit, die jaarlijks systeemaudits uitvoert. Tenslotte stelt de Inspectie van Financiën de afsluitingsverklaring van het bijstandspakket op.

De Europese Commissie en de Europese Rekenkamer onderzoeken bovendien de structuurfondsgelden nog eens op Europees vlak. De Commissie heeft bijvoorbeeld onderzocht welke beheersystemen Vlaanderen heeft opgezet. De Europese Rekenkamer controleert in het kader van haar betrouwbaarheidsverklaring.

En dan is er nog het onderzoek door het Rekenhof van de structuurfondsen dat een aantal eigen verbeterpunten heeft opgeleverd. Zo merkte het Rekenhof op dat de Vlaamse subsidies aan structuurfondsprogramma's niet altijd duidelijk als cofinanciering in de begrotingen zijn vermeld. De Vlaamse dossieropvolgingssystemen van de administratie Economie en het ESF-agentschap verschaffen bovendien geen gecentraliseerde informatie over alle uitbetaalde cofinanciering en de begrotingspostidentificatie ervan per betaling. Het ministerie en de DAB's (Dienst met Afzonderlijk Beheer) hebben geen eenduidige regeling voor de registratie van Europese gelden. De thesaurie- en orderekeningen hebben geen specifieke subrubricering voor Europese gelden. EU-gelden worden geboekt naast gelden van gemeenten, provincies en andere instanties. Het onderzoek naar de grootte van de Europese geldstromen bleef in Vlaanderen beperkt tot eenmalig indicatieve gegevensinzamelingen van diverse aard. De Vlaamse beleidsverantwoordelijken hebben dus geen exact zicht op de Europese geldstromen die naar de Vlaamse overheid transiteren. De rapportering aan het Vlaams Parlement is ten slotte fragmentarisch en weinig uniform. Voor EFRO-materies is er zelfs geen.

Ik zet aan het einde van mijn uiteenzetting nog eens de belangrijkste conclusies en verbeterpunten op een rij. De procedure om voorstellen van EU-verordeningen en richtlijnen naar het Vlaams Parlement te doen doorstromen vond tot op heden nauwelijks toepassing. Het ESF-agentschap heeft een onduidelijk dubbel statuut, waardoor het aan een aantal controles ontsnapt. De Vlaamse controleorganen hebben nog geen samenwerkingsregeling gesloten met de Europese Commissie. De uitbestede steekproefcontroles laten geen inzage in de werkpapieren toe. De cofinanciering blijkt niet eenduidig uit de begrotingen en de dossieropvolgingssystemen, een totaalzicht op de Europese geldstromen naar Vlaanderen ontbreekt en de rapportering aan het Vlaams Parlement laat te wensen over.

Die verbeterpunten zetten het Rekenhof aan tot een negental aanbevelingen. De Vlaamse Regering moet de informatieprocedure tegenover het Vlaams Parlement toepassen. De Vlaamse Regering moet het statuut van het ESF-agentschap herbekijken en een controle van de controleur van de vastleggingen en het Rekenhof instellen, en een beheersovereenkomst initiëren. Vlaanderen moet het initiatief nemen voor een bilaterale bestuursrechtelijke auditregeling met de Europese Commissie. Het bestek voor de steekproefcontroles moet inzage bieden. De begrotingsinstructies moeten aandacht besteden aan de vermelding cofinanciering in de omschrijving van de begrotingsposten van het MVG (ministerie van de Vlaamse Gemeenschap), de DAB's, de VOI's (Vlaamse Openbare Instelling) en de nieuwe agentschappen. De dossieropvolgingssystemen van de drie structuurfondsen moeten per project elk betaald cofinancieringsbedrag en de overeenkomende begrotingspostidentificatie bevatten. De orderekeningen moeten voor alle Europese derdengelden in een afzonderlijke subrubricering voorzien. De Vlaamse Gemeenschap moet voor de hele Vlaamse overheid de inventarisatie van alle Europese geldstromen centraliseren. De Vlaamse Regering moet aan het Vlaams Parlement jaarlijks, volledig en uniform rapporteren over alle structuurfondsen en communautaire initiatieven.

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid gaf op 3 oktober 2005 een aantal reacties op de aanbevelingen in het verslag. Op de opmerking over de niet-toegestane doorstromingsprocedure, antwoordde de minister dat de Vlaamse Regering het Vlaams Parlement al zesmaandelijks overzichten bezorgt sinds 2004. Die overzichten bevatten echter niet de effectieve documenten waarin de procedure voorziet. De minister beweerde dat het bij het ESF-agentschap om derdengelden gaat die met het akkoord van het Rekenhof buiten de begroting zijn gehouden in het licht van administratieve vereenvoudiging en flexibiliteit. Dat klopt voor de EFRO- en FIOV-steun, maar niet voor de ESF-gelden.

Volgens de minister kunnen alleen lidstaten bilaterale bestuursrechtelijke regelingen met de Europese Commissie treffen, niet de regio's. In de praktijk bestaan er echter al dergelijke regelingen met controleorganen van een ander Belgisch gewest en een andere Belgische gemeenschap. Met het auditbureau zouden mondelinge afspraken zijn gemaakt over een inzage-recht in de werkpapieren voor de Interne Audit en de Inspectie van Financiën. In de toekomst zou dat ook in de bestekken opgenomen worden.

De minister ging akkoord met de aanbeveling over cofinanciering in de begrotingen en overweegt de invoering van een nieuw horizontaal programma ervoor. Er zou volgens de minister wel degelijk informatie beschikbaar zijn over uitbetaalde cofinancieringsbedragen, zij het geen centrale. Het Rekenhof wenst echter gecentraliseerde informatie over de begrotingsposten in de opvolgingssystemen van alle structuurfondsen. De bestaande rondzendbrief over thesaurierekeningen en orderekeningen zou worden aangepast.

De oprichting van een nieuwe dienst voor de centralisatie van een inventaris van de Europese gelden, achtte de minister overbodig. Het Rekenhof vroeg echter om een overkoepelende dienst en dat hoeft niet noodzakelijk een nieuwe dienst te zijn. Het heeft ook aangedrongen op inventarisatie van alle EU-geldstromen die transiteren naar de Vlaamse overheid. Op de aanbeveling van een jaarlijkse rapportage aan het Vlaams Parlement antwoordde de minister ten slotte niet.

III. VRAGEN EN OPMERKINGEN VAN DE LEDEN

Mevrouw Milet Smet: Ik ben blij met dit rapport.

Zowel op het federale als op de regionale niveaus bestaat er in België traditioneel een groot gebrek aan transparantie voor wat betreft de geldstromen vanuit het Europese niveau. De aanbevelingen gaan dan ook terecht in de richting van meer transparantie.

Het Vlaams Parlement besteedt traditioneel te weinig aandacht aan Europa. Dankzij een betere organisatie zou het mogelijk moeten zijn om meer geld te krijgen van het Europese niveau. Om een afweging te maken is er behoefte aan meer transparantie. Er moet immers een vergelijking gemaakt kunnen worden met andere Europese landen.

De criteria om geld te krijgen van Europa zijn zeer algemeen. Zeker voor wat betreft het Europees Sociaal Fonds. Het komt er daarom op aan om goede initiatieven te vinden en te zorgen voor cofinanciering. De vereiste cofinanciering van 50 percent wordt over het algemeen reeds gehaald op basis van de uitgaven voor de administratie.

Transparantie is ook belangrijk met het oog op een goede controle.

In het kader van doelstelling 2 verwees u ten onrechte naar Oost-Vlaanderen. Alleen West-Vlaanderen en Limburg krijgen middelen in het kader van deze doelstelling.

De heer Luc Van den Brande: Het rapport is een uitstekend document.

In het kader van Beter Bestuurlijk Beleid zijn er drie decreten goedgekeurd: een algemeen decreet over de algemene principes, een decreet over dienstverlening en het zogenaamde comptabiliteitsdecreet.

Moet het comptabiliteitsdecreet aangepast worden in het licht van uw aanbevelingen, of is het nieuwe comptabiliteitsdecreet toereikend om de doelstellingen te realiseren?

De doelstelling is niet alleen meer transparantie, maar ook synthetisering en homogenisering binnen de verschillende pijlers.

Bovendien zegt het Rekenhof in zijn tweede aanbeveling dat het ESF-agentschap moet worden onderworpen aan de controle van de controleur der vaststellingen en van het Rekenhof. Kan men verduidelijken of het over legaliteits- of over opportunitéitscontrole gaat?

Een aantal programma's lopen over meerdere jaren. Dat men naar continuïteit streeft, is op zich logisch en goed. Maar gaat men op de goede manier met die gegevens om?

Alleen België kan bilaterale afspraken maken, zegt de minister in een reactie op het Rekenhof. Ik ben absoluut voorstander dat we op dit punt wat grensverleggend werken. De Europese Commissie en andere instanties hadden kritiek op de duurzaamheid van de aanwending van de massieve middelen die onder meer naar Henegouwen gingen, en op de opportuniteit ervan. In welke context kwam een ander gewest en/of een andere gemeenschap wel al tot rechtstreekse afspraken met de Europese Commissie, of dat nu uit vrije wil was dan wel uit noodzaak om ook in 2007-2010 nog mogelijkheden te hebben?

Ik ondersteun globaal de aanbevelingen. Ik treed mevrouw Smet bij als zij pleit voor het heraanknopen bij de vroegere ruimere aandacht voor de Europese

Unie. De basisovereenkomst van 9 juli 1996 moet uiteraard uitvoering krijgen.

De heer Jan Loones: Ook de N-VA heeft grote waardering voor het interessante rapport. De belangstelling voor de Europese Unie groeit, wat blijkt uit initiatieven als Vlaamse vinger aan de Europese pols, de uitbouw van de dienst Europa in het Vlaams Parlement, het hele debat over de subsidiariteitstoets en het Europees Verbindingsagentschap. Ik heb begrepen dat de Vlaamse Regering nog moet reageren op de opmerkingen van het Rekenhof over haar eerste antwoorden. Ik kijk er naar uit en neem aan dat ook het debat daarover hier zal gevoerd worden.

Zo ontkent de minister dat de Vlaamse overheid geen exact zicht zou hebben op de Europese geldstromen. Wellicht ontbreekt die transparantie in elk geval voor de gelden die niet rechtstreeks naar de Vlaamse overheid gaan, maar bijvoorbeeld naar samenwerkingsverbanden waarin de lokale overheden zitten. Ook daarvan is een overzicht wenselijk.

Ook ik wens klaarheid of België nu al dan niet het enige niveau is dat bilaterale overeenkomsten kan afsluiten. Klopt wat de heer Van den Brande suggereert, namelijk dat zij dit wel kunnen binnen de ruimere doelstelling 1-voorwaarden, of kan men ook op eigen verzoek bilaterale overeenkomsten afsluiten?

Afgezien van het lobbywerk voor meer middelen, wil ik ook vernemen hoe de huidige middelen besteed worden. Welke criteria werden gehanteerd naast de formele voor het indienen van dossiers? Ik weet uit ervaring met de visserijgebieden dat voor de besteding van de doelstelling 2-middelen ook een politiek akkoord nodig was.

IV. ANTWOORD VAN HET REKENHOF

De heer Patrick Bekaert, auditeur bij het Rekenhof: Voor de doelstelling 2-programma's zijn telkens EPD-programma's afgesloten, dus voor Limburg, Antwerpen, Kust en Oost-Vlaanderen. Uit de documenten blijkt dat het ESF participeert in alle programma's, behalve in dat van Oost-Vlaanderen. Maar wij hebben nog geen audit uitgevoerd waaruit moet blijken of die documenten van de administratie ook kloppen. Het eerste deel van het rapport is louter beschrijvend. De doelstelling van ons onderzoek was: hoe gebeurt de controle en hoe gaan de gelden transiteren binnen Vlaanderen?

Wat betreft de relatie met het comptabiliteitsdecreet, kan ik een positief antwoord geven. Ik verwijs naar pagina 86 van het verslag van het Rekenhof, meer bepaald het voorlaatste opsommingsteken. Onze opmerking was dat gelden die louter transiteren in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap moeten geboekt worden op derdengelden. Anders kunnen ze een onterechte impact hebben op het begrotingstekort. In een omzendbrief van 2000 hierover worden de verschillende derdengelden opgesomd, maar wordt er geen subrubriek van gemaakt. Het gevolg is dat alles door elkaar staat geboekt. De minister antwoordt nu dat de Vlaamse Gemeenschap een aanpassing van de bestaande omzendbrief over thesaurie- en orderekeningen zal bekijken in het licht van de op til zijnde aanpassingen van de boekhouding conform de nieuwe rijkscomptabiliteit waarvan het kader vervat is in de algemene-bepalingenwet en verder uitgewerkt werd in het Vlaamse comptabiliteitsdecreet. Maar in de huidige versie van dat decreet wordt geen gewag gemaakt van een subrubricering van de derdengelden. De minister belooft wel dat, indien hierin vertraging is, de administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management (Abafim) de mogelijkheid tot enkelvoudige aanpassing van de omzendbrief zal nagaan. Dus, als het comptabiliteitsdecreet er niet meteen komt, gaat men de rondzendbrief aanpassen.

De controle van het Rekenhof waarover de heer Van den Brande een vraag had, is momenteel niet geregeld in het decreet tot oprichting van het ESF-agentschap. Wij stellen voor om dezelfde controle als bij andere agentschappen of VOI's mogelijk te maken, zijnde financiële, doelmatigheids- of wettelijkheidsaudits. Het eigenaardige is dat het ESF-agentschap thans onder de controle van de Europese Rekenkamer valt, maar niet onder die van het Belgische Rekenhof.

Europa werkt met meerjarenprogramma's, maar legt zijn structuurfondsen jaarlijks vast. In dat kader volgt men wel het annaliteitsprincipe en is een link mogelijk met het annaliteitsprincipe in de Vlaamse begroting.

Uit de Vlaamse begroting kan een buitenstaander niet goed afleiden of er rekening gehouden moet worden met cofinanciering of niet. In de meerjarenbegroting zou men daar meer aandacht aan moeten besteden. Dat zal de transparantie ten goede komen.

De heer Luc Van den Brande: Misschien moet het Rekenhof in zijn aanbevelingen opmerken dat de

cofinanciering een onderdeel moet worden van de meerjarenbegroting.

De heer Patrick Bekaert: De bilaterale overeenkomst is afgesloten tussen de Europese Commissie en het interfederale korps van de Inspectie van Financiën voor programma's van het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap. Deze overeenkomst is ondertekend door de korpschef van de Inspectie van Financiën en aan Waalse zijde door de inspecteur-generaal van de cel Audit van de Inspectie van Financiën voor Europese Fondsen. Voor de Europese Commissie tekent een directeur-generaal.

De Waalse controle verschilt van de Vlaamse. Aan Vlaamse zijde wordt de systeem-audit uitgevoerd door de interne audit van de Vlaamse Gemeenschap. Aan Waalse zijde heeft de Inspectie van Financiën een afzonderlijke dienst opgericht om de structuurfondsen te controleren. Die dienst controleert samen met ambtenaren meerdere stadia.

Deze overeenkomst is ondertekend op 30 april 2004. Ik ben niet op de hoogte van de wijze waarop deze overeenkomst tot stand is gekomen.

De heer Luc Van den Brande: Door een toevalligheid is dat twee maanden na het rapport over de sociaal-economische cohesie. Maar het is een goede zaak dat er op dit punt duidelijkheid is.

De heer Jan Loones: Is dat opgelegd door Europa?

De heer Patrick Bekaert: Artikel 38, 3, van de structuurfondsenverordening EG, 1260/1999 van de Raad van 21 juni 1999 bepaalt dat de Europese Commissie en de lidstaten op basis van bilaterale bestuursrechtelijke regelingen samenwerken om plannen, methodes en uitvoering van controles te coördineren om het nut ervan zo groot mogelijk te maken. Zij wisselen de resultaten van de verrichte controles terstond uit. Ten minste jaarlijks en in elk geval vóór het jaarlijkse onderzoek worden de volgende elementen onderzocht en geëvalueerd: resultaten van de door de lidstaat en de Commissie verrichte controles, eventuele opmerkingen van andere controle-instanties van de lidstaten of de Gemeenschap, de financiële effecten van de vastgestelde onregelmatigheden, de voor het herstel ervan al genomen of nog noodzakelijke maatregelen, de wijziging van de beheers- en controlesystemen.

Alle betrokken controleorganen wisselen hun resultaten uit. De manier waarop dat gebeurt, moet in een

overeenkomst vastgelegd worden, die een gelijke controle impliceert.

De heer Jan Loones: Ik vraag me af waarom Wallonië dat gedaan heeft en Vlaanderen niet.

De heer Patrick Bekaert: Ik heb dat ook gevraagd aan de Inspectie van Financiën. De Inspectie van Financiën vertegenwoordigt België in de jaarlijkse vergadering met de verschillende controleorganen van de Europese Commissie. De Europese Commissie dringt ieder jaar aan op een dergelijke bilaterale overeenkomst. De Inspecteur van Financiën die aan Vlaamse zijde de eindverklaring aflegt voor het volledige programma, vindt het belangrijk dat zo'n overeenkomst wordt afgesloten. Ik heb op informele wijze vernomen dat bepaalde instellingen niet opgezet zijn met dat idee. Een overeenkomst heeft echter het grote voordeel dat er duidelijke informatie is. Een overeenkomst vermijdt veel dubbel controlewerk. Het Rekenhof heeft daarover een opmerking geformuleerd. Het is Vlaanderen dat het initiatief moet nemen.

De heer Jos Beckers: Als er geen transparantie is, zorgt iemand anders daarvoor in onze plaats. De Nederlandse Rekenkamer maakt geregeld de rekening voor andere lidstaten. Al bij al komen we niet zo slecht uit dat rapport, ook al zijn hun bronnen niet altijd even betrouwbaar. De transparantie zal er sowieso komen. Er komt een Europese controletoren die zal werken met certificaten afgeleverd door de ministers van Financiën. De verschillende controles zullen op elkaar afgestemd worden.

In onderzoeken van de Europese Rekenkamer merk ik dat de Vlaamse Gemeenschap telkens goed naar voren komt. De Vlaamse Gemeenschap is één van de goede leerlingen van de klas. Op federaal niveau zijn er meer problemen.

De voorzitter: Ik dank het Rekenhof voor zijn interessante rapport.

De verslaggever,

Miet SMET

De voorzitter,

Jos DE MEYER